

Neformalno učenje posredstvom Internet foruma

Miloš Papić¹, Nebojša Stanković¹, Boris Jevtić², Nenad Pantelić¹

¹Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet tehničkih nauka u Čačku, Čačak, Srbija

²RAF Faculty Belgrade, Serbia

e-mail milos.papic@ftn.kg.ac.rs, nebojsa.stankovic@ftn.kg.ac.rs,
boris.jevtic10@gmail.com, nenad.pantelic@ftn.kg.ac.rs

Abstrakt: U ovom radu su putem upitnika ispitani stavovi studenata o opštim pitanjima u vezi internet foruma i o njegovim dobrim i lošim stranama. Korišćena je anketa posebno pripremljena za ovo istraživanje. Istraživanjem je obuhvaćeno 165 studenata Fakulteta tehničkih nauka u Čačku, od kojih se 150 izjasnilo da je koristilo internet forum, pa su njihove procene uzete kao relevantne za ovo istraživanje. Utvrđeno je da su studenti dobro informisani o tome šta je internet forum, da ga veliki procenat studenata koristi, i da preovlađuju dobre strane korišćenja internet foruma za učenje.

Ključne reči: internet forum; neformalno učenje; diskusija; učesnik; anketa.

1. UVOD

Nekada u rimsko doba forum je predstavljao trg na kojem su se ljudi okupljali i razmenjivali stavove. Danas forum predstavlja mesto okupljanja na internetu, gde svoje stavove i mišljenja razmenjuju ljudi koji su zainteresovani za neku temu ili imaju neki zajednički interes (http://informatikazaos.blogspot.rs/2015/11/3_45.html).

Internet forum je web 2.0 alat za organizovanje javnih diskusija „na daljinu“ čiji sadržaj stvaraju učesnici diskusija, prema definisanoj tematici. U literaturi, internet forumi se još zovu: elektronski forumi, veb forumi, diskusione grupe, diskusioni forumi ili jednostavno – forumi. U engleskom jeziku se može pronaći još naziva, kao što su: message boards, discussion boards, bulletin boards i sl. (Papić & Aleksić, 2015).

Forum predstavlja najznačajnije aplikacije kompjuterske komunikacije u sredinama za E-učenje (Kearsley, 2000 u Shana, 2009). Prema Shana (2009), internet forum omogućava studentima da prošire diskusije iz učionice. On pruža mogućnost za boljim kognitivnim i istraživačkim učenjem, poboljšava diskusiju i saradnju između učenika, jača motivisanost učenika, i unapređuje sposobnosti kritičkog razmišljanja.

Prema procenama (Stefanović, 2014), trenutno postoji preko 110.000 internet foruma na kojima se svakodnevno, kontinuirano sprovodi određeni vid neformalnog saradničkog učenja, aktivnim učešćem diskutanata.

Autori ovog rada su stoga želeli da sagledaju mišljenja studenata po pitanju opšte informisanosti oko internet foruma, stepena u kom ga koriste i za koje svrhe. Autori su takođe želeli da utvrde šta studenti uočeno misle o internet forumima, kao i njihovim dobrim,

odnosno lošim stranama.

2. ORGANIZACIJA ISTRAŽIVANJA

Tokom letnjeg semestra 2015/16. godine anonimno je anketirano 165 studenata Fakulteta tehničkih nauka u Čačku. Za anketiranje je korišćen upitnik, gde je većina pitanja bila zatvorenog tipa. Istraživanjem su obuhvaćeni studenti sa studijskih programa: Informacione tehnologije (IT) – prva godina, Tehnika i informatika (TI) – prva godina, Inženjerski menadžment (IM) – prva godina, Preduzetnički menadžment (PM) – druga i četvrta godina, Elektrotehničko i računarsko inženjerstvo (ERI) – druga godina. Od ukupno 165 anketiranih studenata: 69 je bilo sa smera IT, 22 sa smera TI, 24 sa smera IM, 24 sa smera PM i 26 sa smera ERI. Petnaest (15) studenata nikada nije pristupalo niti jednom internet forumu, tako da su njihovi rezultati isključeni iz dalje obrade.

Anketa se sastojala od tri dela:

- *Prvi deo:* Niz tvrdnji na koje su studenti odgovarali sa DA ili NE (tabela 1);
- *Drugi deo:* Niz tvrdnji na koje su studenti birali najviše dva od ponuđenih odgovora (tabela 2);
- *Treći deo:* Skala procene (tabele 3-5) sa nizom tvrdnji koje se odnose na korišćenje internet foruma (uopšteno, dobre strane, loše strane). Za svaku tvrdnju je bilo potrebno u tabelu upisati odgovor koji najviše odgovara mišljenju anketiranog studenta za odgovarajuću tvrdnju. Mogući odgovori nalazili su se u kategorijama od 1 (uopšte se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem).

3. REZULTATI I DISKUSIJA

U tabeli 1 su prikazani odgovori anketiranih studenata na pitanja koja se nalaze u prvom delu ankete a u vezi sa osnovnim informacijama o internet forumima.

Tabela 1. Procentualni odgovori studenata u prvom delu ankete

Pitanje	IT	TI	IM	PM	ERI	Svi
	da %	da %	da %	da %	da %	da %
Da li znaš šta je internet forum?	97	95	96	92	92	96
Da li si posetio neki internet forum?	94	91	87	83	92	91
Da li si učestvovao u diskusijama na nekom internet forumu?	44,6	40,0	57,1	45,0	50,0	46,7
Da li si registrovan na nekom od internet foruma?	63,1	65,0	57,1	75,0	58,3	63,3
Da li na nekom forumu imaš ulogu administratora?	4,6	5,0	4,8	15,0	4,2	6,0
Da li si nekada na internet forumu savetovao druge učesnike o nekoj temi, odnosno kako da reše određeni problem?	40,0	35,0	38,1	45,0	29,2	38,0

Skoro svi studenti koji su učestvovali u ispitivanju znaju šta je internet forum (96%) i nekada su posetili internet forum (91%), pri čemu studenti smera IM, procentualno najviše učestvuju u diskusijama. Veliki je broj studenata koji su registrovani na forumu (63%), dok je broj studenata koji imaju ulogu administratora zanemarljiv (6%). Najveći procenata studenata koji pak imaju ulogu administratora je kod studenata smera PM (15%) – studenti II i IV godine. Broj studenata koji su preko foruma savetovali druge učesnike je 38%, pri čemu su takođe studenti smera PM najaktivniji. Dakle, studenti smera PM su najaktivniji, što se može objasniti time da su njihove potrebe za internet forumima, kao studentima sa najdužim stažom, veće od mlađih kolega/koleginica.

U drugom delu ankete studentima je na pitanja: 1. *Zbog kojih razloga koristiš internet forum?* i 2. *Koliko često koristiš internet forum?* bilo ponuđeno 5, odnosno 4 odgovora, redosledno.

Kod prvog pitanja mogli su da zaokruže najviše dva odgovora, dok su kod drugog pitanja mogli da zaokruže samo jedan odgovor. U tabeli 2 dati su procentualni odgovori na pitanja.

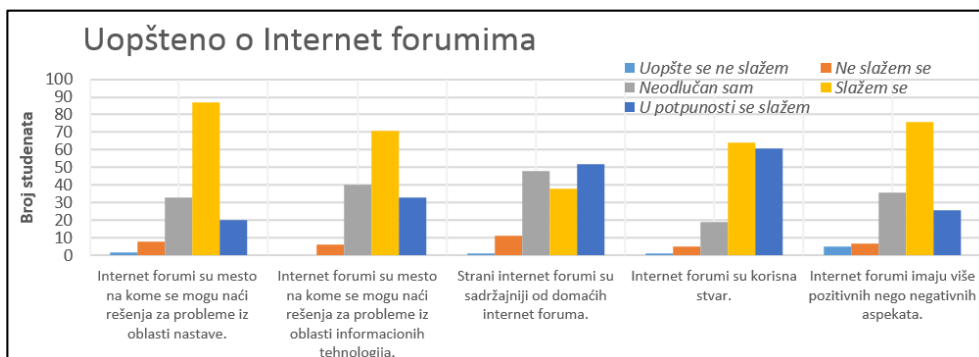
Tabela 2. Procentualni odgovori studenata u drugom delu ankete

Pitanje	IT	TI	IM	PM	ERI	Svi
	%	%	%	%	%	%
Zbog kojih razloga koristiš internet forum? (maksimalno 2 odgovora)						
Iz radoznalosti.	49,2	25,0	28,6	35,0	45,8	40,7
Pratim trendove u oblasti u kojoj studiram.	15,4	35,0	28,6	20,0	29,2	22,7
Tražim informacije kako da rešim neki problem iz oblasti nastave.	47,7	70,0	66,7	45,0	45,8	52,7
Tražim materijal za izradu seminarskog rada, za pripremu za kolokvijum i ispit.	36,9	45,0	33,3	60,0	12,5	36,7
Ni iz jednog od navedenih razloga.	7,7	0,0	14,3	20,0	16,7	10,7
Koliko često koristiš internet forum? (samo 1 odgovor)						
Svakodnevno.	6,2	20,0	19,0	20,0	16,7	13,3
Nekoliko puta sedmično.	30,8	10,0	4,8	15,0	12,5	19,3
Nekoliko puta mesečno.	10,8	10,0	19,0	10,0	20,8	13,3
Po potrebi.	52,3	60,0	57,1	55,0	50,0	54,0

Studenti IT-a najviše koriste internet forum iz radoznalosti (49,2%), studenti TI-a i IM-a (70%, 66,7%) zbog traženja informacija u cilju rešavanja nekih problema iz oblasti nastave, studenti ERI-a podjednako posećuju internet forume iz radoznalosti i zbog traženja informacija (45,8%), dok studenti PM-a koriste internet forum za pronalaženje materijala za izradu seminarskih radova i pripremu kolokvijuma i ispita (60%).

Na pitanje „Koliko često koristiš internet forum?“ studenti svih smerova najčešće na forum idu po potrebi (54%), dok samo 13,3% studenata svakodnevno posećuje internet forume (studenti IT-a najređe - 6,2%).

Treći deo ankete predstavljaju procene studenata koje se odnose na uopšteno poznavanje internet foruma, kao i na dobre i loše strane istih. Procene su izražene skalom od 1 do 5: 1 (uopšte se ne slažem), 2 (ne slažem se), 3 (neodlučan sam), 4 (slažem se) i 5 (u potpunosti se slažem). Na slikama od 1-3 i tabelama od 3-5 su prikazani odgovori anketiranih studenata na pitanja iz ovog dela ankete. Na slikama su date sumarne procene studenata, dok su u tabelama date i procene po studijskim programima izražene u procentima.

Slika 1. Procene studenata koje se odnose na uopšteno poznavanje internet foruma

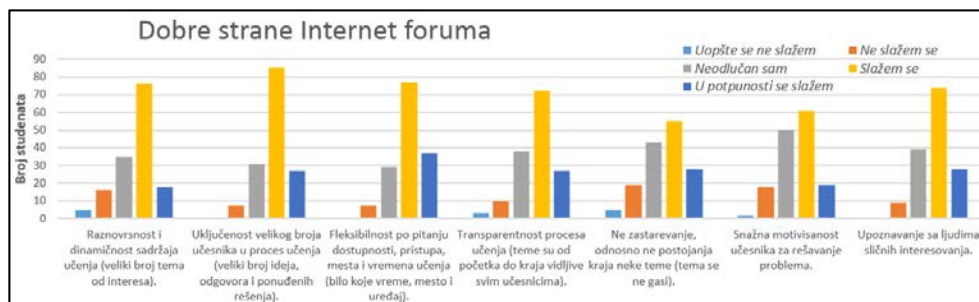
Uopšteno, studenti smatraju da su internet forumi veoma korisna stvar. Studenti u podjednakom broju smatraju da su internet forumi mesta na kojima se mogu naći rešenja,

kako za probleme iz oblasti nastave, tako i za probleme iz oblasti IT-a. Primitno je da studenti ne mogu da se opredele čiji su forumi sadržajnije, domaći ili strani, jer na tvrdnju: „*Strani internet forumi su sadržajnije od domaćih internet foruma*“ najviše je bilo neopredeljenih. Najveće neslaganje je sa tvrdnjom da internet forumi imaju više negativnih nego pozitivnih aspekata (ukupno 8%).

Tabela 3. Skala procene (1-5) – Uopšteno o internet forumima

UOPŠTENO O INTERNET FORUMIMA		uopšte se ne slažem	ne slažem se	neodlučan sam	slažem se	u potpunosti se slažem
Internet forumi su mesto na kome se mogu naći rešenja za probleme iz oblasti nastave.	IT	3,1%	3,1%	26,2%	58,5%	9,2%
	TI	0,0%	5,0%	25,0%	60,0%	10,0%
	IM	0,0%	9,5%	23,8%	57,1%	9,5%
	PM	0,0%	5,0%	5,0%	65,0%	25,0%
	ERI	0,0%	8,3%	20,8%	50,0%	20,8%
	Svi	1,3%	5,3%	22,0%	58,0%	13,3%
Internet forumi su mesto na kome se mogu naći rešenja za probleme iz oblasti informacionih tehnologija.	IT	0,0%	7,7%	30,8%	43,1%	18,5%
	TI	0,0%	0,0%	45,0%	35,0%	20,0%
	IM	0,0%	0,0%	23,8%	47,6%	28,6%
	PM	0,0%	0,0%	15,0%	65,0%	20,0%
	ERI	0,0%	4,2%	12,5%	54,2%	29,2%
	Svi	0,0%	4,0%	26,7%	47,3%	22,0%
Strani internet forumi su sadržajnije od domaćih internet foruma.	IT	0,0%	9,2%	30,8%	23,1%	36,9%
	TI	0,0%	0,0%	35,0%	15,0%	50,0%
	IM	4,8%	4,8%	14,3%	42,9%	33,3%
	PM	0,0%	10,0%	45,0%	30,0%	15,0%
	ERI	0,0%	8,3%	37,5%	20,8%	33,3%
	Svi	0,7%	7,3%	32,0%	25,3%	34,7%
Internet forumi su korisna stvar.	IT	1,5%	1,5%	12,3%	47,7%	36,9%
	TI	0,0%	5,0%	25,0%	40,0%	30,0%
	IM	0,0%	0,0%	9,5%	33,3%	57,1%
	PM	0,0%	15,0%	0,0%	45,0%	40,0%
	ERI	0,0%	0,0%	16,7%	37,5%	45,8%
	Svi	0,7%	3,3%	12,7%	42,7%	40,7%
Internet forumi imaju više pozitivnih nego negativnih aspekata.	IT	1,5%	4,6%	32,3%	50,8%	10,8%
	TI	5,0%	0,0%	30,0%	50,0%	15,0%
	IM	0,0%	4,8%	9,5%	57,1%	28,6%
	PM	15,0%	5,0%	10,0%	50,0%	20,0%
	ERI	0,0%	8,3%	20,8%	45,8%	25,0%
	Svi	3,3%	4,7%	24,0%	50,7%	17,3%

Studenti PM-a (kao najstariji) u najvećem procentu (90%) od svih anketiranih studijskih programa se izjašnjavaju da je internet forum mesto za pronalaženje rešenja iz oblasti nastave i informacionih tehnologija, što je 22,3% više od studenata IT-a. Studenti IM-a su najviše upoznati sa sadržajima stranih foruma, jer su oni najmanje neodlučni (14,3%). Četvrtina anketiranih studenata smera TI je neodlučna po pitanju korisnosti internet foruma. Studenti PM-a imaju najviše negativnih iskustava na internet forumima, jer 20% anketiranih studenata PM-a smatra da internet forumi imaju više negativnih nego pozitivnih aspekata.

Slika 2. Procene studenata koje se odnose na dobre strane internet foruma

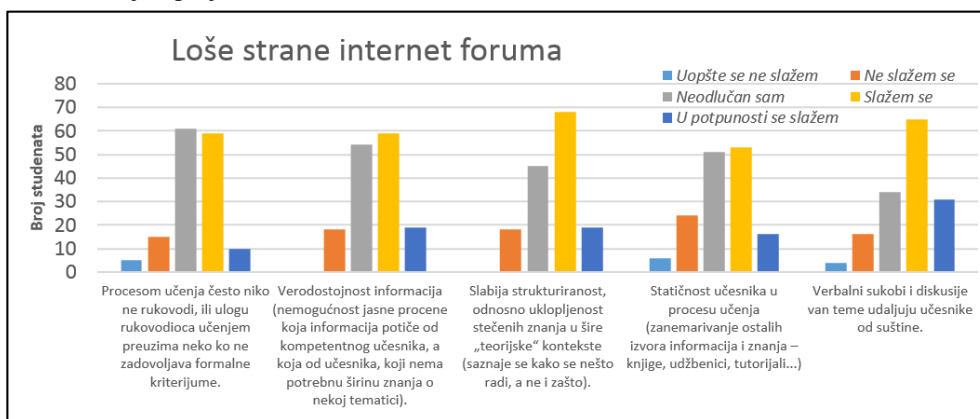
Što se tiče dobrih strana internet foruma studenti se većinom slažu sa svim navedenim tvrdnjama. Najveće slaganje a najmanje neslaganje je po pitanju fleksibilnosti foruma i uključenosti velikog broja učesnika u proces učenja – 76 i 74,7% se slaže, dok se samo po 4,7% ne slaže sa navedenim tvrdnjama. Tu imamo i najmanji procenat neodlučnih studenata – 20,7 odnosno 19,3%.

Internet forumi su veoma fleksibilni po pitanju mesta i vremena učenja. Forumi na mreži aktivni su preko celog dana, svim danima u godini, čime omogućavaju da se učenje ostvaruje u vreme koje najviše odgovara učesnicima. Pristup internet forumima je moguć sa bilo kog savremenog komunikacionog uređaja (PC računar, laptop računar, tablet uređaj, smart telefon, smart TV i dr.) i bilo kog savremenog operativnog sistema (Windows, Linux, MacOS, Android, iOS i dr.). Samim tim, učenje je dostupno praktično svima, na primer od kuće, škole, posla ili sa bilo kog drugog mesta koje je pokriveno internet mrežom. Prednost ovakve koncepcije učenja, ogleda se i u tome što nema gubljenja vremena i sredstava na dolazak i odlazak na zajedničko mesto učenja (učenja).

Tabela 4. Skala procene (1-5) – Dobre strane internet foruma

DOBRE STRANE UČENJA PUTEM INTERNET FORUMA		uopšte se ne slažem	ne slažem se	neodlučan sam	slažem se	u potpunosti se slažem
Raznovrsnost i dinamičnost sadržaja učenja (veliki broj tema od interesa).	IT	6,2%	7,7%	23,1%	49,2%	13,8%
	TI	5,0%	5,0%	25,0%	55,0%	10,0%
	IM	0,0%	9,5%	23,8%	52,4%	14,3%
	PM	0,0%	35,0%	5,0%	50,0%	10,0%
	ERI	0,0%	4,2%	37,5%	50,0%	8,3%
	Svi	3,3%	10,7%	23,3%	50,7%	12,0%
Uključenost velikog broja učesnika u proces učenja (veliki broj ideja, odgovora i ponuđenih rešenja).	IT	0,0%	3,1%	15,4%	56,9%	24,6%
	TI	0,0%	5,0%	25,0%	55,0%	15,0%
	IM	0,0%	4,8%	9,5%	71,4%	14,3%
	PM	0,0%	5,0%	40,0%	50,0%	5,0%
	ERI	0,0%	8,3%	25,0%	50,0%	16,7%
	Svi	0,0%	4,7%	20,7%	56,7%	18,0%
Fleksibilnost po pitanju dostupnosti, pristupa, mesta i vremena učenja (bilo koje vreme, mesto i uređaj).	IT	0,0%	4,6%	16,9%	58,5%	20,0%
	TI	0,0%	0,0%	25,0%	50,0%	25,0%
	IM	0,0%	0,0%	14,3%	33,3%	52,4%
	PM	0,0%	15,0%	10,0%	60,0%	15,0%
	ERI	0,0%	4,2%	33,3%	41,7%	20,8%
	Svi	0,0%	4,7%	19,3%	51,3%	24,7%
Transparentnost procesa učenja (teme su od početka do kraja vidljive svim učesnicima).	IT	0,0%	6,2%	29,2%	43,1%	21,5%
	TI	0,0%	0,0%	40,0%	35,0%	25,0%
	IM	0,0%	14,3%	9,5%	61,9%	14,3%
	PM	15,0%	5,0%	10,0%	55,0%	15,0%
	ERI	0,0%	8,3%	29,2%	54,2%	8,3%
	Svi	2,0%	6,7%	25,3%	48,0%	18,0%
Ne zastarevanje, odnosno ne postojanja kraja neke teme (tema se ne gasi).	IT	1,5%	12,3%	30,8%	38,5%	16,9%
	TI	0,0%	10,0%	35,0%	30,0%	25,0%
	IM	4,8%	23,8%	9,5%	23,8%	38,1%
	PM	10,0%	5,0%	25,0%	45,0%	15,0%
	ERI	4,2%	12,5%	37,5%	41,7%	4,2%
	Svi	3,3%	12,7%	28,7%	36,7%	18,7%
Snažna motivisanost učesnika za rešavanje problema.	IT	1,5%	10,8%	26,2%	46,2%	15,4%
	TI	0,0%	15,0%	40,0%	30,0%	15,0%
	IM	0,0%	9,5%	42,9%	33,3%	14,3%
	PM	5,0%	20,0%	40,0%	30,0%	5,0%
	ERI	0,0%	8,3%	33,3%	50,0%	8,3%
	Svi	1,3%	12,0%	33,3%	40,7%	12,7%
Upoznavanje sa ljudima sličnih interesovanja.	IT	0,0%	1,5%	29,2%	50,8%	18,5%
	TI	0,0%	15,0%	25,0%	45,0%	15,0%
	IM	0,0%	9,5%	19,0%	38,1%	33,3%
	PM	0,0%	0,0%	30,0%	55,0%	15,0%
	ERI	0,0%	12,5%	20,8%	54,2%	12,5%
	Svi	0,0%	6,0%	26,0%	49,3%	18,7%

S obzirom na to da je učešće na internet forumima najčešće inicirano određenom potrebom – neformalno učenje ovog karaktera odlikuje snažna motivisanost učesnika. Ipak, 13,3 procenta studenata se ne slaže sa navedenim. Takođe, 16% studenata se ne slaže sa tvrdnjom da teme na forumima ne zastavevaju iako je to jedna od najznačajnijih prednosti saradničkog učenja posredstvom internet foruma. Naime, tok diskusije (znanja) na forumima ostaju trajno zabeleženi, vidljivi i dostupni svima – zauvek. Čak i nakon gašenja foruma, sadržaji ostaju zabeleženi u takozvanim „veb arhivama“. Ovakva koncepcija učenja, polazi od pretpostavke da je “znanje” javno dobro i da nije namenjeno samo pojedincu kome je trenutno bila potrebna pomoć. Ideja je da od pomoći koja je saradnjom u učenju pružena pojedincu – po potrebi korist ima cela internet zajednica. Forumske i internet arhive omogućavaju uvid u diskusije koje su nekada ranije realizovane, metode koje su korišćene u rešavanju, probleme na koje je nailaženo, načine za njihovo prevazilaženje i sl. U takvim okolnostima „znanje se oslanja na znanje“, otvara se više ideja za kreiranje novih zadataka, odnosno učesnici u neku narednu realizaciju ulaze sa izvesnim predznanjem, i mogu da izbegnu brojne greške koje su uočili u ranijim projektima.

Slika 3. Procene studenata koje se odnose na loše strane internet foruma

Karakteristično za tvrdnje o lošim stranama internet foruma je to da je za sve tvrdnje veliki broj neodlučnih studenata. Ako izuzmemo neodlučne studente, zaključak je da se studenti slažu sa tvrdnjama o lošim stranama foruma ali ipak u manjoj meri nego što se slažu sa dobrim stranama foruma.

Tabela 5. Skala procene (1-5) – Loše strane internet foruma

LOŠE STRANE UČENJA PUTEM INTERNET FORUMA		uopšte se ne slažem	ne slažem se	neodlučan sam	slažem se	u potpunosti se slažem
Procesom učenja često niko ne rukovodi, ili ulogu rukovodioca učenjem preuzima neko ko ne zadovoljava formalne kriterijume.	IT	3,1%	1,5%	44,6%	46,2%	4,6%
	TI	0,0%	10,0%	40,0%	30,0%	20,0%
	IM	0,0%	23,8%	38,1%	33,3%	4,8%
	PM	15,0%	15,0%	25,0%	40,0%	5,0%
	ERI	0,0%	16,7%	45,8%	33,3%	4,2%
	Svi	3,3%	10,0%	40,7%	39,3%	6,7%
Verodostojnost informacija (nemogućnost jasne procene koja informacija potiče od kompetentnog učesnika, a koja od učesnika, koji nema potrebnu širinu znanja o nekoj tematici).	IT	0,0%	6,2%	40,0%	44,6%	9,2%
	TI	0,0%	5,0%	45,0%	30,0%	20,0%
	IM	0,0%	0,0%	47,6%	42,9%	9,5%
	PM	0,0%	35,0%	25,0%	25,0%	15,0%
	ERI	0,0%	25,0%	16,7%	41,7%	16,7%
	Svi	0,0%	12,0%	36,0%	39,3%	12,7%
Slabija strukturiranost, odnosno uklopljenost stečenih	IT	0,0%	10,8%	38,5%	36,9%	13,8%

LOŠE STRANE UČENJA PUTEM INTERNET FORUMA		uopšte se ne slažem	ne slažem se	neodlučan sam	slažem se	u potpunosti se slažem
znanja u šire „teorijske“ kontekste (saznaje se kako se nešto radi, a ne i zašto).	TI	0,0%	5,0%	25,0%	50,0%	20,0%
	IM	0,0%	23,8%	9,5%	57,1%	9,5%
	PM	0,0%	15,0%	25,0%	45,0%	15,0%
	ERI	0,0%	8,3%	33,3%	54,2%	4,2%
	Svi	0,0%	12,0%	30,0%	45,3%	12,7%

Tabela 5. Nastavak

LOŠE STRANE UČENJA PUTEM INTERNET FORUMA		uopšte se ne slažem	ne slažem se	neodlučan sam	slažem se	u potpunosti se slažem
Statičnost učesnika u procesu učenja (zanemarivanje ostalih izvora informacija i znanja – knjige, udžbenici, tutorijali...)	IT	3,1%	13,8%	33,8%	36,9%	12,3%
	TI	10,0%	15,0%	20,0%	40,0%	15,0%
	IM	0,0%	19,0%	28,6%	38,1%	14,3%
	PM	0,0%	15,0%	35,0%	45,0%	5,0%
	ERI	8,3%	20,8%	50,0%	16,7%	4,2%
	Svi	4,0%	16,0%	34,0%	35,3%	10,7%
Verbalni sukobi i diskusije van teme udaljuju učesnike od suštine.	IT	3,1%	10,8%	27,7%	43,1%	15,4%
	TI	5,0%	10,0%	15,0%	55,0%	15,0%
	IM	4,8%	4,8%	9,5%	42,9%	38,1%
	PM	0,0%	0,0%	15,0%	60,0%	25,0%
	ERI	0,0%	25,0%	33,3%	20,8%	20,8%
	Svi	2,7%	10,7%	22,7%	43,3%	20,7%

Najstariji među anketiranim studentima (PM) se ovaj put najviše ne slažu sa tvrdnjama da procesom učenja često niko ne rukovodi (30%) i o verodostojnosti informacija (35%). Takođe, najviše im smetaju verbalni sukobi (85%).

Ova neslaganja se ponovo mogu pripisati njihovom iskustvu jer što se tiče neorganizovanosti rukovođenja procesom učenja, ono ne znači istovremeno i odsustvo svih kriterijuma. Kriterijume u ovakvim slučajevima najčešće promovise zajednica u kojoj se sprovodi učenje. Ulogu rukovodioca učenjem neformalno preuzimaju članovi forumske zajednice, koji su se u prošlosti istakli svojim kvalitetnim odgovorima i pozitivnim odnosom prema drugim učesnicima.

Kada govorimo o verodostojnosti informacija, odnosno nemogućnosti jasne procene koja informacija potiče od „autoriteta“, tj. kompetentnog učesnika, a koja od učesnika koji nema potrebnu širinu znanja o nekoj tematici – učesnici foruma toga moraju biti stalno svesni i potrebno je da nauče kako da se nose sa tom pojavom i donesu ispravnu odluku. Obično se u takvim slučajevima upoređuje broj i kvalitet odgovora učesnika u procesu učenja koji plasiraju informacije, pa ako je tendencija da neki učesnik diskusije u kontinuitetu pruža korisne i tačne informacije, sva je prilika da je i sada tako. Čak i tada (kada su ozbiljne teme u pitanju) poželjno je potražiti i „drugo mišljenje“ – na drugim forumima, na internetu uopšteno, u literaturi ili na druge načine. Razlikovanje informacija od dezinformacija plasiranih na internetu i rizika koji iz toga mogu proisteći, jedna je od bitnih veština koje svaki korisnik informacionih i komunikacionih tehnologija treba da poznaje.

4. ZAKLJUČCI

S razvojem interneta došlo je do promene u načinu na koji tražimo rešenja za svoje lične probleme. Dok su ranije studenti o problemima iz oblasti nastave diskutovali sa svojim kolegama po fakultetskim bibliotekama, hodnicima, kafeterijama i svojim sobama, danas to čine iz svoje fotelje sa mnogo većim brojem kolega iz celog sveta koji se bave sličnim temama.

Studenti smatraju da su internet forumi veoma korisna stvar i da su pozitivne strane

korišćenja internet foruma izraženije od negativnih strana. Pored toga, na osnovu sprovedenog istraživanja, mogu se izvesti sledeći uopšteni zaključci:

- Od svih anketiranih studenata 9% nikada nije posetilo internet forum, ali samo 4% ne zna šta je internet forum;
- Veliki broj studenata su registrovani na internet forumu (63%);
- Broj studenata koji imaju ulogu administratora je mali (6%);
- Broj studenata koji su preko foruma savetovali druge učesnike je 38%;
- Studenti svih smerova najčešće na forum idu po potrebi (54%), dok samo 13,3% studenata svakodnevno posećuje internet forume;
- Najveći procenat studenata koriste internet forum zbog traženja informacija u cilju rešavanja nekih problema iz oblasti nastave (52,7%).

REFERENCES

- [1] Papić, M. Ž, Aleksić, V. (2015). *Metodika informatike*, Čačak: Fakultet tehničkih nauka. ISBN 978-86-7776-175-2
- [2] Stefanović, V. (2014). *Internet forum kao sredstvo neformalnog učenja*, Diplomski rad, Fakultet tehničkih nauka, Čačak.
- [3] Shana, Z. (2009). *Learning with Technology: Using Discussion Forums to Augment a Traditional-Style Class*, Educational Technology & Society, 12 (3), 214–228.
- [4] http://informatikazaos.blogspot.rs/2015/11/3_45.html retrieved on 11/4/2016